

Krvav upor jetnikov. - Stavka zavzema večji obseg

1580 JETNIKOV UDELEŽENIH V VSTAJI. — OROŽJE DOBILI VTIHOTAPLJENO. — ZAHTEVAJO PROST IZHOD V SVOBODO. — ČETE VOJAŠTVA IN POLICIJE MOBILIZIRANI V VEČ MESTIH.

Auburn, N. Y. — Komaj je preteklo dobra dva meseca, kar je ameriško javnost vzemirala vest o strašnih rabukah v državni jetnišnici v Canon City, Colo., ko se je v sredo podobno pripetilo v jetnišnici v Auburn, N. Y., dogodek, ki je alarmiral celo deželo.

V upor je stopilo 1580 jetnikov. Voditelji so najtežji zločinci ki so obsojeni na dosmrtno, oziroma na mnogoletno ječo. Iz njih razglasa je razvidno, da so odločeni, vztrajati do skrajnosti, kajti na vojaštvo, ki je obkolilo jetnišnico, so poslali poziv, naj jim takoj dovolijo neoviran izhod iz jetnišnice v prostost, drugače so pripravljeni na smrt, prej pa bodo pomorili tudi vse jetniške paznike. Ko jim čez 15 minut ni bilo ustreženo, so ustrelili paznika Jenningsa.

Vstaja se je pričela dopoldne in je bila, kakor se je izkazalo, skrbno pripravljena. Vse telefonske žice v jetnišnici so bile namreč prerezane, in jetniki so nosili pod obleko orožje, ki jim je bilo skrivaj vtihotapljeno od zunaj.

Proti vstajnikom je bila mobilizirana vsa okolica in vsa okoliška mesta so poslala na pomoč policijo. Iz Albany, N. Y. je prispel regiment vojaštva. Iz New Yorka je bilo poslanih po aeroplanu 100 bomb, ki povzročajo solzenje. A tudi civilisti so priskočili na pomoč. Vsi odrasli moški, ki znajo ravnanj z orožjem, so poklicani, da se udeležijo boja in pomagajo zadušiti vstajo. Governor Lehman je izdal ukaz vojaštvu, da ne smejo nikakih pogajanj voditi z upornimi jetniki, ampak vsakega, ki ga zasačijo pri uporu, naj brezobzirno ustrelijo. Vrata jetnišnice so jetnikom široko odprta, a vojaštvo ima na izhod namerjene strojne puške, ki bi pričele žeti pri vsakem poizkusnem izpadu jetnikov.

Vojaštvo si je končno priborilo vstop v poslopje in po kratkem boju, v katerem je 9 jetnikov izgubilo življenje, zadušilo vstajo.

UBEŽNIK PRIJET PO 11 LETIH

Chicago, Ill. — Pred 11 leti je Peter Facklans, ko se je nahajal na voznji na Ellis Island v svrhu deportacije v Grčijo, pobegnil, in se je ves ta čas uspešno skrival ter se že takorekoč čutil varnega. Pretekli ponedeljek zvečer pa sta ga dva imigracijska uradnika spoznala, ga aretirala, in zdaj bo nadaljeval pred 11 leti prekinjeno pot v Evropo. Z njim se bo vozilo pet drugih deportirancev, med njimi tudi neki Dušan Novakovič iz Jugoslavije.

New York, N. Y. — Zaradi zadnjih viharjev na morju imajo vse ladje znatne zamude. Ladja "Bremen", ki ima rekord najhitrejšje vožnje, je prispela z zamudo treh dni.

STAVKA SE ŠIRI

Nadležni dva premogovnika se prišla stavkarjem. — Pričakuje se, da zastavko vsi illinoiški premogovniki.

Springfield, Ill. — Opogumljeni vsled svoje lahke zmage v Tayloville, so člani "National Miners Union" razširili pozorišče svojega delovanja in oklicali stavko še v dveh drugih rudokopih, tako, da zdaj štirje rudniki počivajo, število stavkujočih pa je naraslo na 3500. Del njih pa je prisiljen stavkati, ker so jih stavkarji ustavili na potu na delo in vrnili domov.

Verjetno je, da se bo stavka razširila na vse premogokope v državi Illinois. Voditelji gibanja trdijo celo, da se jim bo pridružilo 10 tisoč rudarjev iz rudnikov države Pennsylvania. Kakor se izvedenci izražajo, je vsled tega štrajka ogrožen obstoj organizacije "United Mine Workers of America", ki ima svojo zadnjo postojanko v državi Illinois.

Splošno se domneva, da za celim tem gibanjem stoji komunistična stranka Amerike, in nekateri celo trdijo, da ta stavko financira, in da je to stavljanje prvi poizkus, da zadobi trdna tla med ameriškim delavstvom. To se sklepa iz tega, ker je organizacija "National Miners" skozi in skozi komunistična, in je zaradi tega, da njih člani tudi izključila unija "United Mine Workers". Zadeve stavkarjev so petdnevno delo na teden, šest ur na dan, in najmanjša tedenska plača \$35.

KORAJŽEN DEČKO

So. Bend, Ind. — Tukajšnja policija je prišla 15 let starega dečka, Stuart Allen, ki se je nahajal na poti iz Chicage na Norveško. Kakor je izpovedal, ni imel v Ameriki nikakih sorodnikov — starši so mu umrli v l. 1918 — in tako se je odpravil k svoji teti v Oslo na Norveškem. Do New Yorka je nameraval iti peš, tam pa je upal dobiti pomoč za nadaljnjo pot od neke prijateljice njegove matere.

PREDSEDNIK GRČIJE ODSTOPI

Atene, Grčija. — 74 let stari predsednik republike, Konduriotis, je podal svojo resignacijo. Vzrok za to navaja visoko starost in bolehnost. V balkanski vojni l. 1912-13 se je odlikoval kot poveljnik grškega brodograja.

ZADNJA POT

Chicago, Ill. — Pogreb pokojne Fany Paulich se bo vršil v soboto ob 9. uri zjutraj, in sicer od pogrebniškega palačca, kjer leži njeno truplo, v cerkev sv. Štefana in od tam na pokopališče v Summit.

NAJBOLJ ZDRAV DEČEK IN DEKLICA V ZED. DRŽAVAH

Fant je star 17 let, in istotoliko tudi dekle. On je doma iz države Indiana in se imenuje Harold Deatline, deklica pa je Florence Smock iz Floride. Med 1500 kontestanti je bila dvojica pred kratkim na zborovanju takozvanega "National 4-H cluba" v Shermanu hotelu v Chicagu izbrana kot najbolj zdrava.

PROTI OBREKOVANJU V ZBORNICI

Predlog stavljen, naj bo kongresnik, ki bi v zbornici govoril žaljivo, poklican na odgovor.

Washington, D. C. — Ne samo v Zed. državah, ampak v parlamentih vseh držav se večkrat v vroči besedni borbi rabijo proti nasprotniku besede in nastopi, ki bi bili v navadnem življenju skrajno žaljivi in tudi podvrženi kaznim. Dasi se v zbornici navadno vse to požre brez vsakih posledic, vendar se včasih dogode prizori, ki presegajo skrajno mejo dostojnosti.

Kongresnik Fort je zato predlagal, da bi prišlo v zakonodajo, da bi bili predstavniki naroda za vsak tak pogrešek podvrženi odgovornosti. Zlasti bi prišla v poštev neupravičena obrekovanja proti kakoli osebi in jemanje ugleda, oziroma kraja časti.

Nadzorstvo v tem oziru bi bilo poverjeno odboru petih oseb, ki bi tudi vsak tak slučaj preiskale in kršitelja poklicale na odgovor. Na ta odbor bi se lahko pritožili tudi navadni državljani, proti katerim bi kak kongresnik v zbornici obrekljivo govoril.

Kongresnik Fort je izjavil, da se njegov predlog ne nanaša na noben podoben slučaj v preteklosti, ampak, da ima le namen, preprečiti v bodočnosti prestop meje dostojnosti v zbornici.

IZVRSTNI "KASTOMERJI"

Chicago, Ill. — V restavrant na 1949 No. Damen Ave. sta v sredo zjutraj prišla dva moška in si naročila dober zajutrek. Ko sta se najedla, sta pa iz žepa potegnila namesto denarja — revolver in prisilila lastnika, da jima je povrhu jedi dal še \$200, ki jih je imel v blagajni.

MORILEC KONČNO PRIJET

Krvoločnež, ki je umoril 20 oseb tekom nekoliko tednov, aretiran na pobegu.

Berlin, Nemčija. — Ne samo mesto Dusseldorf, ampak cela Nemčija se je oddahnula, ko se je pretekli torek razlegla vest, da je končno prijet skrivnostni morilec, o katerem smo svoječasnó že poročali, da je izvajal svoje žrtve na samotne kraje in jim na najkrvoločnejši način jemal življenje. Ti skrivnostni umori, ki so se v mestu Dusseldorf dogajali skozi par mesecev, so postali prava senzacija že za celo Evropo, in mnogo očitkov je morala preslišati tamkajšnja policija, da ni še storilca ujela, dasi je že 20 oseb postalo njegova žrtev.

Zadnji umor je krvoločnež izvršil na neki Mariji Hahn, in ta žrtev je dala tudi vodilno nit, da so morilec prišli na sled.

Hahn je namreč imela ljubimca v osebi 25 letnega delavca Jurija Nestroy. Istočasno z umorom deklice je tudi Nestroy izginil in ta njegov pobeg ga je postavil na sum. Dusseldorfska policija je izdala za njim tirnico in ujeli so ga v mestu Potsdam.

Kako razburjenje so že ti umori povzročili med prebivalstvom, kaže dejstvo, ker je oblast prepovedala gledališčem vpriparjati predstave, v katerih se dogodi kak umor.

SUHAŠKI AGENT UBIT

Cushing, Okla. — Federalni prohibicijski agent, O. Butler, je bil ustreljen do smrti od neke črnke, ko je skušal na podlagi "warranta" dobiti vstop v njeno hišo, in sicer na obdobju, da je prodajala pijačo. Črnka je tudi nevarno ranila njegovega tovariša. Njo, kakor tudi njenega moža, so zaprli.

KRIŽEM SVETA

New York, N. Y. — 52 letni bivši prodajalec bondov, F. E. Emmet, je iz do zdaj neznanega vzroka skočil iz 9. nadstropja svoje hiše na tlak in obležal na mestu mrtev.

Chicago, Ill. — Urad za alimonije objavlja, da je bilo v tekočem letu plačanih potom tega urada nad 172 tisoč dolarjev razporečenim ženam od njih mož.

Rim, Italija. — V Vatikanu so bili storjeni končni koraki za proglasitev blaženim 186 angleških mučenikov, ki so bili pomorjeni tekom 200 let po razkolu med Anglijo in katoliško cerkvijo, ki se je dogodil za vladanja Henrika VIII.

London, Anglija. — V Londonu se zaradi stalno narasčajoče reke Tamse, ki so jo povzročili zadnji viharji in nalivi, resno boje povodnji. Ob reki so postavljeni stražniki, da v slučaju, ako bi imela reka prestopiti bregove, takoj opozore obrežne prebivalce.

Chicago, Ill. — Tukajšnja znana trgovka Sears, Roebuck je upeljala v svojo obrat leto s 13 meseci, za katerega se že dolgo zavzema Trgovska zbornica Zed. držav. Vsak mesec bo štel 28 dni. Uslužbenci z leto plačo, bodo v prihodnjem letu dobili ček trinajstkrat.

ZAPISANE SMRTI

New York, N. Y. — Radium je nad vse dragocena in prekoristna tvarina v zdravilstvu. Obenem pa je tudi strašni strup, in brezopojno je zapisan smrti, kdor se z njim okuži. Eno njegovih žrtev, Mrs. Qu. MacDonald, so zdaj pokopali tukaj, in štiri njene tovarišice čakajo iste usode, ki se jim dan za dnem bolj približuje.

Vseh pet žensk je bilo skupno zaposlenih pri U. S. Radium Corp., in sicer so slikale na ploščah ur svetilkaajoče se številke. Tej barvi je namreč pri mešan radium. Pred meseci so pa opazile zastrupljenje; to obstoja v tem, da se polagoma sušijo kosti. Prva žrtev izmed njih je zdaj padla in druge štiri gledajo smrti v obraz. Udeležile so se pogreba svoje tovarišice in tri izmed njih so junško gledale v svojo usodo, dočim je četrta podlegla in omedlela, in bilo je treba napora več minut, da so jo spravili zopet k življenju.

Tožile so kompanijo in bila jim je priznana odškodnina \$10,000 in \$600 na leto penzije. Uživale jo pa bodo itak samo še par mesecev, kar jim je še odločno živeti.

KRIZA V DIJAMANTSKI INDUSTRIJI

Bruselj, Belgija. — Ker je vsled zadnjega borznega poloma nastal velik zastoj v trgovini z dijamanti, je bilo 145 brusilnic prisiljenih zapreti svoje delavnice, in to je povzročilo, da je brez dela okrog 32,500 oseb.

Iz Jugoslavije.

BOLGARSKI KOMITAŠI POSTAVILI NA PROGO PEKLENSKE STROJE. — TAT IMEL ZLATO V PODPLATIH. — RAZNE NEZGODE. — RAZNOTERE VESTI ŠIROM DOMOVINE.

Atentat na ekspresni vlak.

Belgrad, 22. nov. — Agencija "Avala" je prejela na pristojnem mestu naslednje informacije: Dne 21. t. m. ob 11:40 je bil pri Caribrodu v bližini bolgarske meje poskušen atentat na mednarodni vlak, ki je krenil iz Pirota v Sofijo. Na železniško progo je bil postavljen peklenški stroj. Ko je lokomotiva privozila do peklenškega stroja, je leta eksploziral. Lokomotiva in železniška proga sta bila nekoliko poškodovana, potniški vozovi pa so ostali nepoškodovani, a voz za prtljago je iztiril. Čuvarji proge, ki so bili v bližini, so opazili skupino 8 do 10 ljudi, bežečo proti bolgarski meji. Čuvarji so začeli streljati nanje, nakar so leti na umiku odgovorili s strel iz pušk. Dasi so našli na tem mestu 16 izstrelkov pušk sistema Manlicher, s katerimi so oboroženi bolgarski komitaši. Po tem atentatu so našli v bližini postavljeni peklenški stroj z 20 m netilne vrvice. Dasi ob 5 so na istem mestu slišali ponovno hudo detonacijo ter ugotovili, da je eksploziral drug peklenški stroj, ki je bil tempiran tako, da je moral eksplozirati davi ob 5. Pričakujejo, da so v bližini še drugi peklenški stroji, so oblastva pri pregledu terena našla četrty peklenški stroj, ki pa je bil tempiran za 6. uro. Stroj so takoj demontirali. Pri natančnem pregledu so oblastva dosegla, da je bilo razstrelivo ovito v del bolgarskega pisma in košček papirja tobačnega omota, ki je nosil naslov tobačnice tvornice v Sofiji. Organizirani oddelki so zasledovali razbojnike tik do bolgarske meje. Potniki so nadaljevali pot v Sofijo z zakasnitvijo 2 in pol ure.

Uboj na svatbi.

Brežice, 20. nov. — V nedeljo, 17. novembra, se je v Zupelcu pri Brežicah vršila svatba na domu Jožeta Premelca. Kakor po navadi so se zbrali tudi tu domači fantje kakor tudi fantje iz bizeljske občine. Tekom večera se ni bilo med fanti nobenega prepiranja, dasi jih je bilo nad 30 zbranih. Po polnoči pa so bili že precej razgreti od vina in žganja, tako da je malo besednega zbadanja povzročilo krvav obračun. Zadet po težkih udarcih s koli se je zgrudil Fr. Kržančič nezavesten na tla. Dejanja so bili po očitvidnih osumljeni trije fantje, od katerih sta dva pobegnila, tretjega pa so orožniki zaprli. Težko poškodovanega Kržančiča so sicer spravili v vozov v brežiško bolnišnico, vendar je še tekom ponedeljka umrl. Pokojni France Kržančič je bil pamenten in miren fant, in se je šele lani vrnil od vojakov, napadeli pa so dobro znani prepeči.

Regulacija Save od Krškega do Rugvice.

Na zadnji seji občinskega industrijskega odseka v Zagrebu je bil sprejet predlog, da naj zagrebška mestna občina prevzame pobudo za regulacijo Save od Krškega do Rugvice. Predlog naglašja, kako velikega gospodarskega pomena je plovnost Save; regulacija je v tehničnem in finančnem pogledu izvršljiva.

Smrtna kosa.

V Ptujju je umrl Josip Slavinec, star 74 let. V Murski Soboti je preminul Nikolaj Horvat. V Kranju je pobrala smrt Matija Dolničarja. V Celju je umrla Jožeta Pojavnik. V Vojniku pri Celju pa je umrla Minka Gorenčeva. V Ljubljani sta umrla Lovro Bernik, pleskar, in Anton Sternad, trgovski potnik. Pri Sv. Ani blizu Tržiča je umrla Marija Ahačič.

V "Am. Slovincu" izhajajo najzanimivejše povesti, ali jih čitate?

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo: \$6.00
Za celo leto 3.00

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$6.00
For half a year 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Naš stenski koledar za 1930

List "Amerikanski Slovenec" je izdal za leto 1930 krasen stenski koledar, ki ga bodo naročniki A. S. in vsi, ki ga bodo dobili, prav veselili. Koledarjeva obsežnost je 24 x 16, tiskan v dveh barvah, vsebuje cerkvene in državne praznike, ima vse postne označbe, označbe godov in imen in časovne označbe v slovenskem jeziku.

Je to koledar, ki je praktičen za vsako slovensko hišo. Zadnja leta smo prejeli od strani naročnikov številna priznanja za naš stenski koledar. Zlasti ugaja gosposinjam radi postnih označb, cerkvenih praznikov, itd.

Naš stenski koledar dobi vsak naročnik lista A. S. brezplačno. V večje naselbine, kjer imamo naše zastopnike (ce), jih bomo poslali skupno za vse naročnike na zastopnike (ce). To zato, ker pride pošiljatev ceneje. Ako bi hoteli vsakemu poslati koledar direktno na dom po pošti, bi bili to veliki stroški s poštnino. Rajši izdamo zato malo večji in lepši koledar.

Naročnike prosimo, naj olajšajo delo zastopnikom (cam) po naselbinah kolikor mogoče s tem, da se potrudijo, da gredo sami po koledar k zastopniku (ci).

Naročnikom, ki žele več kakor enega in nenaročnikom v Ameriki, Kanadi ali za v stari kraj, posamezno, stane koledar 15c po pošti.

Kdor jih naroči 10 komadov ali več, jih plača po 10c. Zlasti priporočamo tujcem in tujicam Z.S.Z., D.S.D. in S.Z.Z. itd., da jih naroče skupno za člane.

Posamezne naročbe s poštnino vred pa stanejo, kakor že navedeno, 15 centov. Vse, kar treba je, da pošljete pravilni naslov bodi za tu ali stari kraj, in 15c v znakah in poslali bomo naš stenski koledar na naslov, kamor želite.

Tistim, ki želijo naročiti naš stenski koledar za leto 1930 svojim prijateljem ali sorodnikom bodisi tukaj ali za stari kraj, svetujemo, da to store takoj, dokler so koledarji na roki. Lansko leto jih je v par tednih zmanjkalo in mnogim nismo mogli postreči s koledarjem, ker so prehitro pošli. Zato letos hitite z naročili.

Obenem sporočamo vsem našim naročnikom (cam), da z novim letom, 1. januarja 1930, prične izhajati v "Amerikanskem Slovincu" zanimiva povest "GOSPODIN FRANJO". Povest je precej dolga, peštra v zanimivosti in obenem zelo poučna.

Knjiga "GOSPODIN FRANJO" je bila leta 1912, ko je izšla, v stari domovini zaplenjena od avstrijskih oblasti, ker v knjigi je podana precej točna slika položaja, kakoršen je vladal v Bosni in Hercegovini za časa avstrijske okupacije. V tej knjigi so zabelježeni zgodovinski v spomin vrlor romantični slučaj, kako je naduta avstro-madžarska oblast ravnila s Slovani na jugu, ki je precej podobno današnjemu zatiranju v našem Primorju. To povest bi moral čitati ne le vsak Slovinc, temveč sleherni Slovan.

Prijatelji in somišljeniki našega lista so prošeni, da na to zanimivo povest opozorijo svoje prijatelje in sosedo, da si list do 1. januarja naroče. Vsi novi naročniki dobe tudi naš stenski koledar za leto 1930.

Tisti, ki te dni premišljajo, kaj bi svojem prijatelju ali prijateljici dali za božično darilo, svetujemo, da jim naroče za eno leto ali vsaj za pol leta list "Amerikanski Slovenec". S tem jim bote preskrbeli zanimivo čtivo, zlasti zanimivo povest "GOSPODIN FRANJO", ki prične s 1. januarjem 1930. Lep-

šega darila ne morete dati prijatelju ali prijateljici, ki še nima našega lista, kakor če mu (ji) list naročite, kateri jih bo dan za dnevno spominjal celo leto, kaj so prejeli kot božično darilo od vas za leto 1930. Kadarkoli ga bodo brali, se bodo vas spominjali. Zato takoj se danes naročite svojim prijateljem (cam) list "Amerikanski Slovenec" za božično darilo. Zraven lista bodo dobili še lep stenski koledar v svojo hišo.

Opozarjamo tudi, da je zelo primeren dar za svoje domače ali prijatelje v starem kraju list Amerikanski Slovenec. Naročite jim ga in videli bote, kako bodo lista veseli in kako bodo hvaležni vam za list.

VELIKANSKI USPHEH BANOVČEVEGA KONCERTA NA CALUMETU.

Calumet, Mich.

Naša calumetska naselbina je pokazala, da še vedno zmora, ako ima dovolj vzroka, nastopiti skupno in prirediti sijajne uspehe, kateri so bili pred več leti tako značilni za slovensko calumetsko naselbino.

V nedeljo, 8. decembra, smo imeli priliko videti zopet eno takšno prireditev, katere uspeh je nepričakovano dobro uspel. Ta dan je namreč priredil slovenski operni pevec Svetozar Banovec tukaj koncert, kateri nam bo gotovo ostal v spominu še mnogo let. Vsa tukajšnja slovenska društva, katera so se združila in skupno angažirala gospoda Banovca, so lahko ponosna, ker njihovo pričakovanje se je v polni meri obneslo. Gospod Banovec se je v polni meri izkazal umetnika in si je s svojim nastopom mahoma osvojil srca vseh. Komaj je odpel prvo pesem, že smo ga vzljubili. On ima tisti redek dar osebnosti, kateri človeka potegne, da ga vzljubi in osvoji.

Koncert se je vršil počasi ob pol treh popoldne in krasnejših dveh ur nismo preživeli že mnogo let. Velika Calumet-bus dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička in mnogo jih je moralo se stati. Veliko je bilo navzočih tudi naših angleških Amerikancev, in kar nas je posebno razveselilo, je bila njihova pohvala našemu pevcu. Značilno je, da je bilo med njimi več kritikov, ki se razumejo na petje in godbo, kateri ga niso mogli prehlaviti in sam vodja tukajšnjega moškega pevskega zbora "Copper Country Choral Club", kateri je nastopil v raznih večjih mestih, se je izrazil, da je g. Banovec najboljši pevec, kar ga je še kdaj slišal na Calumetu. To je izredna pohvala, ako pomislimo, da je komaj pred par tedni tukaj nastopil italijanski operni pevec Baggio, ki je član italijanske opere v Rimu in ki je že večkrat nastopil skupno s svetovno znanimi pevskimi, kakor Schumann - Heink, Tetravini in drugimi. Dasi je Italijan Baggio rojen na Calumetu

in je bilo že radi tega pričakovati, da ga bodo tukajšnji Italijani in drugi nosili na rokah, vendar ni dosegel med svojimi poslušalci uspeha, kakoršnega je dosegel Banovec. On nima tiste prikupljive osebnosti, ki tako diči našega pevca. Četudi ima nekoliko močnejši glas od Banovca, vendar ni vliil v njegove tiste občutke, katere tako karakterizirajo pravega pevca — umetnika. Bil je samosvesten si svoje slave, on je imel na mislih le sebe, ko je pel, dočim se je izkazal g. Banovec ravno nasprotno. In tako je prekosil naš pevec Italijana v njegovem rojstnem mestu, "slavnega" tenorista rimske opere. Živijo Banovec!

Da pa ne boste mislili, da je to le moja hvala, čitajte, kaj je pisal tukajšnji angleški dnevnik "Calumet News" drugi dan po koncertu. Celo kolono je posvetil našemu pevcu in med drugim piše: In his songs the effect was much heightened by the dramatic interpretations lavished upon them by Mr. Banovec. Mr. Banovec's work in opera must be thrilling, for he has the talents of the actor to almost as high degree as those of the singer. Both his stage and vocal training have been built on a strong foundation of inborn talent which gives him an easy grace in his work.

In addition to his other attainments, Mr. Banovec has the priceless gift of personality. Today in Calumet, he is spoken of by those who heard him as a personal friend. His appearance here has left a lasting impression on the community. Not only by his countrymen, but by many who are unmoved by any feeling of justified patriotic pride is Rudolf Banovec admired.

Several persons, who are competent to judge singing, had declared Mr. Banovec the best singer ever heard in Houghton County, without exception. His future should be very bright indeed, for if he always leaves his hearers as inspired as he left his audience here, his admirers must be numberless.

Tako angleški list. Večje priznanje mu sami ne moremo dati. Veseli in ponosni smo, da nas je obiskal, njegov obisk poklical, župana Vegla, Kocla ter oba cerkvena ključarja. Ves razburjen jim je predložil, da zaslužijo vsi najhujši kazni, in bo tudi poročal v Celovec, da napravi komisar za vojaško silo konec. Toda poklicani so ostali vsi mirni.

Vegl stopi naprej in pravi: "Dosti smo pretrpeli v zadnjih letih, ko smo branili naše stare pravice, in dosedaj nam niso mogli ničesar. Naša stvar je sveta in zato se tudi ne udamo!"

"O, takšen duh je v vas vseh," razburi se prošt; "ali se še niste spametovali?"

"Mi smo pametni dovolj, da bi le tudi drugi bili," odgovori Vegl in vsi ostali pridijo.

"To je žalitev oblasti," vzklikne prošt, ves rudeč v obrazu; "vi žalite cesarja!"

"Mi spoštujemo našega vladarja, a pričakujemo, da se varujejo naše stare pravice in navade, in potem je mir!"

Prošt je videl, da ni dosegel ničesar. Zato se je začel pogajati z zastopniki župljanov, katerim je nazadnje obljubil, da se opravi božja služba v Trnju kakor prej, in ostane Marijin kip nedotaknjen.

A hujše je naletel flegar. Ves razbur-

jen je prišel iz cerkve. Tam je stala gruča kmetov. Malomarno so pozdravili flegarja, kar ga je še bolj razjezilo.

Zato stopi pred nje in pravi: "Lepo ste se obnašali pri pridigi; ali je to spoštovanje pred višjim duhovnikom?"

Kmetje so se delali, kakor bi ničesar ne slišali in so nadaljevali svoj pogovor.

"Glej jih, buče trmaste, še zmenijo se ne zame. Kje pa je spoštovanje?"

Tedaj pa se obrne kmet Miklav in pravi resno: "Mi spoštujemo Boga in vse to, kar je pametnega!"

"Kaj hočeš s tem reči, ti nesramni kmet," zarohni nad njim flegar.

"To vam je malo mar, vsak po svojem; le vi za vaše stvari, mi pa za svoje!"

"A, nečuvno, predrzno," zbesni flegar in se kar trese od jeze: "to ste naravnost puntarji, v ječo slišite!"

"Pošten človek dosedaj še ni bil kaznovan," reče mirno Bajdl iz Lepena.

"Pa boste čutili moč oblasti, le čakajte, vi butice kmečke!"

"Če je še kaj pravice na svetu, še ne tako hitro, saj še imamo cesarja," pripomni Lipš iz Remšenika.

Prošt je videl, da ni dosegel ničesar. Zato se je začel pogajati z zastopniki župljanov, katerim je nazadnje obljubil, da se opravi božja služba v Trnju kakor prej, in ostane Marijin kip nedotaknjen.

A hujše je naletel flegar. Ves razbur-

jen je prišel iz cerkve. Tam je stala gruča kmetov. Malomarno so pozdravili flegarja, kar ga je še bolj razjezilo.

Zato stopi pred nje in pravi: "Lepo ste se obnašali pri pridigi; ali je to spoštovanje pred višjim duhovnikom?"

Kmetje so se delali, kakor bi ničesar ne slišali in so nadaljevali svoj pogovor.

"Glej jih, buče trmaste, še zmenijo se ne zame. Kje pa je spoštovanje?"

Tedaj pa se obrne kmet Miklav in pravi resno: "Mi spoštujemo Boga in vse to, kar je pametnega!"

"Kaj hočeš s tem reči, ti nesramni kmet," zarohni nad njim flegar.

"To vam je malo mar, vsak po svojem; le vi za vaše stvari, mi pa za svoje!"

"A, nečuvno, predrzno," zbesni flegar in se kar trese od jeze: "to ste naravnost puntarji, v ječo slišite!"

"Pošten človek dosedaj še ni bil kaznovan," reče mirno Bajdl iz Lepena.

"Pa boste čutili moč oblasti, le čakajte, vi butice kmečke!"

"Če je še kaj pravice na svetu, še ne tako hitro, saj še imamo cesarja," pripomni Lipš iz Remšenika.

Prošt je videl, da ni dosegel ničesar. Zato se je začel pogajati z zastopniki župljanov, katerim je nazadnje obljubil, da se opravi božja služba v Trnju kakor prej, in ostane Marijin kip nedotaknjen.

A hujše je naletel flegar. Ves razbur-

jen je prišel iz cerkve. Tam je stala gruča kmetov. Malomarno so pozdravili flegarja, kar ga je še bolj razjezilo.

Zato stopi pred nje in pravi: "Lepo ste se obnašali pri pridigi; ali je to spoštovanje pred višjim duhovnikom?"

Kmetje so se delali, kakor bi ničesar ne slišali in so nadaljevali svoj pogovor.

"Glej jih, buče trmaste, še zmenijo se ne zame. Kje pa je spoštovanje?"

Tedaj pa se obrne kmet Miklav in pravi resno: "Mi spoštujemo Boga in vse to, kar je pametnega!"

pomeni velik korak naprej za našo narodnost.

Po koncertu se je vršil pevu in počast banket, katerega se je udeležilo mnogo občinstva. Moja malenkost, kot stolaravnatelj, je poklical več navzočih, da izrazijo svoje mnenje. Kako so se izražali, menim, da mi ni vredno še posebej povdarjati. Gost sam je bil zelo vesel nad izredno lepim uspehom ter nam je zagotovil, da je pripravljen priti vsaki čas zopet na Calumet, dokler se bo mudil v Ameriki.

Slovenskim naselbinam, katere ga še niso slišale, priporočam, da ga gotovo angažirajo. Ne bo jim žal, ker slišale bodo pravega umetnika, našega lastnega rojaka.

Chesarek.

KAJ JE NOVEGA V JOLIJETU?

Joliet, Ill.

Društvo sv. Jožefa št. 2 K.S. K.J., ki je imelo svoje letno sejo te dni, je razmotrivalo tudi o proslavi 40letnice obstanka, ki jo bo društvo slavilo prihodnje leto 1930 meseca maja. To bo velika slavnost za to najstarejše slovensko podporo društvo v naselbini. Tako se giblje naše društveno življenje naprej — vedno navzgor.

V nedeljo, dne 22. dec. se sprimejo kegljarski tekmovalci in sicer waukeganski kegljanci, člani JSKJ., v tamošnji naselbini se sprimejo s kegljanci dr. sv. Petra in Pavla št. 66 JSKJ. Keglanje se bo vršilo na Alamo kegljišču in se prične ob 3. uri popoldne. Pričakuje se kakih 50 oseb iz Waukegana na ta dan, ki pridejo s posebnim busom. Vojška bo huda, bomo videli, kdo bo zmagal.

Dne 28. decembra, v soboto zvečer, pa priredi dr. sv. Jurja št. 3 KSKJ. svojo veselico v Slovenia dvorani. Vitezi vedno kaj bogatega priredijo in bodo gotovo tudi na ta večer.

Naš trgovec Kolenc na 1600 Hickory Street si je moderno prenovil in predelal svojo trgovino. Zgleda zdaj vogal, kakor kak vogal v osrčju mesta. Celo okolico je to povzdignilo. Pozdrav čitateljem!

Poročevalec.

TO IN ONO.

JETNIKI LEDU.

Iz Vladivostoka javljajo, da je parnik sovjetske mornarice "Stavropol" vnovič zamrznil v ledu 10 km daleč od Severnega rta. Moral bo potemtakem prezimiti že drugič v severnem ledu, kar bo zelo neprijetno za ladjo samo, njeno posadko in potnike, ki so z gotovostjo računali, da bodo letošnjo zimo prebili v domačih vodah.

Na ladji se nahaja šestnajst duš broječa znanstvena odprava, ki je preiskala pokrajino v bližini reke Kolime. Položaj je tem obupnejši, ker je kapitan vzel na ladjo tudi nekaj rod-

HRV. NARODNI DOM!

ŽALOSTNA VEST IZ SHEBOYGANA.

Hrvatje v Sheboyganu, Wis., so zgradili svoj Narodni Dom pred dvema leti. V javnosti jim nisem nasprotoval. Mislim sem svoje. Narod se mi je smilil, ki je prišel pod krinko Narodnega Doma v roke komunistov. Znal sem, da se ta tok ne da ustaviti, zato sem raje molčal. Šli so toraj v šolo, kjer trpe finančno in na dobrem imenu. Radi nezmognosti brezverskih voditeljev in drugih preprirov so v finančni krizi.

V hrv. listu Svijet je dopis: **Dobre vesti iz Sheboygana** s podpisom "Senica" (pošteni Hrvati bi kazali Kukavica). On hvali, kako ta Dom napreduje (laže) in udriha po slovenačkemu svečeniku, ker Hrv. Dom ne napreduje. Zato odgovarjam.

Hrvatje, ki spadajo k cerkvi sv. Cirila in Metoda in ki pošiljajo dtrke v našo katoliško šolo, vedo, da so dobrodošli.

Najboljša učenka osmega razreda v l. 1929 je bila Hrvatica Caroline Delibos. Slovenci in Hrvatje smo takoj v začetku skupno delovali pri cerkvi in društvih. V naselbino se je pri- teploto par komunistov iz Detroita, Mich., in iz Pennsylvanije. Ti so naše Hrvate zape- ljali na krivo pot. Eden izmed teh gadov je pisal list za časa kampanje za Hrv. Dom hrvat-skemu kat. društvu "Presvetog Trojstva": da jim ovo društvo smrdi i svaki pojedini član, ki pripada ovom društvu.

Pri otvorenju Hrv. Doma je g. Frank Maretić u svojem govoru kazao: "Neće nama Hrvatima više gospodari biskup, neće nas više guliti kranjski pop. (Ne treba, to ste učinili

bin mornarjev in ker je nekaj mož posadke zbolelo. Kakor človeška življenja je ogrožen tudi dragocen znanstveni material, ki ga vozi ladja na kro- vu. Moskovska vlada bo sku- šala storiti vse, da ladjo oprosti ledenega obroča in bo v ta namen poslala "Stavropolu" na pomoč ledolomilca "Lidtker- ja", ki bo skušal prevzeti ne- kaj posadke in tovorov, ladjo pa založiti z živili in premo- gom.

ANEKDOTA.

General Moreau, Napoleonov nasprotnik, je bil na glasu kot izborni strateg — pri umikih. V neki družbi je dejal Napoleon: "Gotovo, Moreau je pomemben general, toda podoben je bobnu."

— "Kako to?" so vprašali cesarja.

"Tako, da tudi o bobnu ne čujemo nič, predno niso udarili po njem."

Pred sovražnikom je zaprosil mlad častnik maršala Besieresa za dopust, da bi obiskal svojega "bolnega" očeta v bližnjem mestu. Maršal je mladega človeka spregledal in

sami.) Hrv. Narodni Dom ima okoli \$30,000 dolga. Na banki 15 ti- soč, na delnicah \$15,000. Prvo leto so imeli dohodkov okoli \$12,000. Obresti so plačali samo banki do sedaj. Delničarjem in društvu sv. Ivana Nepomuka još \$15,000 i da jih reši sramote i propada. — Braća moja, to je nemoguće u državi Wisconsin!

Mnogim družinam je bilo težko prispevati \$10.00 ali \$15 za cerkev na leto. Pri Hrv. Nar. Domu je letno \$150.00 premalo od vsake družine. Z Domom ste zgubili svoje poštenje in dobro ime. Ako želite videti svojo fotografijo, oglasite se pri sodacu P. Krez. On će vama kazati istino!

Sva čast Hrvatima, koji so s nama! Ako žele Hrvatje v Sheboyganu svojo župnijo, jaz jim drage volje darujem \$100.

To naj bo resen opomin tudi za nas Slovence. Narodni domovi cepijo naše moči v dva tabora. V začetku, ko se delnice prodajajo, so katoličani dobri. Ko so že na konju vsaj v mislih, potem katoličanov ne marajo v odboru Nar. Doma. To se je pripetilo v Clevelandu. Mir in sloga pri Nar. Domih je tam, kjer so delničarji farani župniji. To je v Newburgu, O., in Pittsburghu, Pa.

Kdor hoče, naj veruje! Kdor neče, naj gre v finančno šolo na svojo odgovornost in na svojo žalost.

Srdačen pozdrav svima Hrvatima u Sheboygan, Wis.!

Rev. J. Cherne.

dejal: "Le pojdite. Vidim, da poznate zapoved, ki pravi: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel na zemlji."

Napoleon je vprašal nižjega častnika, koliko let mu je. "Trideset, sir," je odgovoril ta. "In niste avanzirali na višje mesto?"

"Žal da ne, veličanstvo, imel sem smolo." — "Če je tako, pa kar podajte ostavko," je dejal Napoleon, "kajti častnikov s smolo ne morem rabi- ti."

PENZIJA ZA VOJNO PRED 117 LETI

Washington, D. C. — Državni oddelek za penzije je objavil zanimivo dejstvo, da še zdaj vleče 11 vdov penzijo po svojih možeh, ki so služili v vojni proti Angliji v letu 1812.

ANGLEŠKI IGRALCI STOPIJO V UNIO

London, Anglija. — Več sto angleških gledaliških igralcev in igralk je na zborovanju sklenilo, da ustanove igralsko unijo, podobno, kakoršna že obstoji v Zed. državah.

"Da, na cesarja se sklicujete, na drugi strani pa ste mu nepokorni; ali vam ni u- kazal, da morate odvzeti tiste cunje od one podobe, ki jo vi častite kakor Boga, a ni drugega kakor kos lesa."

"A, tako govorite, sram naj vas bo!" vzroji vsi kmetje; "to je brezvernež, ki bi najrajši odpravil vero! Cesar o teh naredbah nič ne ve, samo vi luteranci izdajate tako brezbožne odloke!"

"Molčite!" zarohni flegar, "naznamim vas komisarju!"

"Le idi, saj si nas že itak dosti tožil in stiskal. Rajši svojega pankerta boljše vzgajaj, nas pa pusti pri miru. Le čakaj, mogoče ni daleč, da te Bog kaznuje za tvoje hudobije," kričijo kmetje in stopijo bližje. Nekateri že dvigajo pesti in gleda- jo divje.

Flegar Reitrer vidi, da je dregnul v srše- novo gnezdo, zato skoči hitro k Boštju, kjer je imel izprežen voz, in da takoj vpre- či, ne da bi čakal prosta; zakaj preveč ga je jezilo, da so ga kmetje tako osramotili.

(Dalje sledi.)

Kdor oglašuje, ta napreduje!

* PODLISTEK *

Dr. Ožbolt Ilanin:

KAPELSKI PUNT

Bil je lep majnikov dan, ko se je opravljal praznik Kristusovega vnebohoda. — Sonce je že takoj zgodaj zjutraj pošiljalo gorke žarke na mirni trg, narava je že skoraj slekla svojo pomladansko obleko; nagibalo se je že proti poletju.

Župljani so prišli od vseh strani, zakaj bili so radovedni, kaj pove gospod prošt, katerega prihod se je napovedal s prižni- ce. Zvonovi so zapeli v obeh cerkvah v znamenje, da prihaja visoki cerkveni do- stojanstvenik. In res, že se sliši drdranje voza; dva iskra vranca sta vprežena v voz, v katerem sedi prošt in na njegovi le- vi strani flegar; za tem vozom pa se pelje še drug prazen voz, v katerem je navadno sedel flegar.

"Kaj pomeni to?" so radovedno vpra- šali gledalci. Župnik je stal s kaplanom pred župniščem, katerima so se pridružili trški sodnik Hagen, župan Vegl in oba cerkvena ključarja.

Prošt izstopi in za njim tudi flegar. Odi- de takoj v cerkev. Prošt stopi po predhod- njih ceremonijah na prižnico, flegar pa se vsede spredaj pri oltarju v klop.

Prošt je po uvodnih besedah začel raz- lagati besede sv. evangelija: Dajte cesar- ju kar je cesarjevega, in Bogu kar je bož- jega. Našel je s tem prehod na cesarske odredbe, ki so morajo izpolnjevati in spo- š

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)
USTANOVljena 29. NOVEMBRA 1914.

Zedinjenih Državah
Severne Amerike **Sedež: Joliet, Ill.**

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik: Filip Zivec, 507 Lime St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik: Mary Kremesec, 2323 S. Winchester Ave., Chicago
Glavni tajnik: Frank J. Wedic, 501 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: Paul J. Laurich, 512 N. Broadway, Joliet, Ill.
Blaginik: John Petrič, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Joseph Skur, 123 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin J. Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1941 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Jakob Štrukel, 1199 N. Broadway, Joliet, Ill.
John Gerčar, 1022 McAllister Ave., No. Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:

Anton Štrukel, 1240 — 3rd St., La Salle, Ill.
Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Joseph Wolf, 508 Lime St., Joliet, Ill.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1349 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Do dne 1. jan. 1929 je D. S. D. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih podpor, poškodnin in posmrtnin v znesku \$58,942.33.

Zavaruje se lahko za \$250.00, \$500.00 ali \$1000.00. Od 16. do 40. leta se lahko zavaruje za \$1000.00. Od 40. do 45. leta \$500.00. Od 45. do 55. leta se zavaruje le za \$250.00.

ROJAKI, PRISTOPAITE K DRUŽBI SV. DRUŽINE!

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA D.S.D.

Spremembe pri društvih.

- Društvo št. 1. Pristopili: Albert Papesh, star 16 let, zav. za \$500.00; Albert Škul, star 22 let, zav. za \$250.00; Edward C. Stukel, star 40 let, zav. za \$250.00; Frank Russ, star 18 let, zav. za \$500.00; Joseph Russ, star 21 let, zav. za \$500.00; Jacob Jerman, star 35 let, zav. za \$500.00; Joseph Sever, star 52 let, zav. za \$250.00; Martin Cernugel, star 40 let, zav. za \$500.00; George Flajnik, star 42 let, zav. za \$500.00; Frances Škul, st. 16 let, zav. za \$500.00. — Umrl: Mary Metes, cert. št. 201, st. 68 let, zav. za \$500.00; Anna Kochevar, cert. št. 320, st. 55 let, zav. za \$250.00.
- Društvo št. 3. Odstopil: 1.
- Društvo št. 6. Umrl: Andrew Cepon, cert. št. 519, st. 59 let, zav. za \$250.00.
- Društvo št. 12. Pristopila: Angela Bambič, st. 18 let, zav. za \$500.00.
- Društvo št. 13. Susp.: 1.
- Društvo št. 14. Pristopila: John Pavlakovich, st. 30 let, zav. za \$500.00; Barbara Volovich, stara 16 let, zav. za \$1000.00.
- Društvo št. 18. Susp.: 2.
- Mladinski oddelek.**
- Društvo št. 1. Pristopili: Peter B. Papesh, Knesa Flander, Lillian Tomko, Donald J. Gerl, Virginia Stukel in Leonard M. Kochevar.
- Društvo št. 6. Pristopili: Michael Miholich, Anna Miholich, Angela Miholich, Theresa Miholich, John Miholich, Matthew Miholich in Barb. Miholich.
- Društvo št. 13. Pristopila: Stephen Salay Jr., Mary Salay.
- Društvo št. 18. Susp.: 1.
- Izplačali za operacije.**
- Društvo št. 12. Elizabeth Petrič, operacija za rupture, \$75.00.
- Društvo št. 13. Steve Šutej, operacija za appendix, \$75.00; Nicholas Zunich, oper. za gall stones, \$75.00.
- Društvo št. 16. Rose Starman, operacija za appendix, \$75.00.

Dragi člani(ce) D.S.D.:—

Dan zaključka kampanje za mladinski oddelek se bliža, oziroma \$1.00 nagrade, ki je vam znano, da družba plača za vsakega novega člana(ico) v ta oddelek do 1. januarja 1930. To je glavni odbor odobril na zadnji polletni seji zato, da bi naš mladinski oddelek boljše napredoval s članstvom. Slišalo se je že, da to je jako lepa in tudi velika nagrada

za enega otroka, kar je resnica. Ampak, če mi hočemo napredovati, mi ne moremo samo stiskati, mi moramo tudi malo oddati, posebno pa za naš mladinski oddelek. Kaj ni naša mladina naša bodočnost? Zakaj se bi ne zanimali za njo? Kar so naši dragi otroci in matere začeli, gotovo je, da naša mladina, eden ali pa ta drugi(a), bodo primorani voditi naše delo naprej.

Kakor je doma v hiši, da oče in mati vedno mislita, kako se bi živela in kdo bi gospodaril, če se bi njima primerila smrt ali kakšna druga nesreča, ravno tako je pri organizacijah: mi moramo gledati za našo bodočnost in to je naša mladina.

Oče, mati, dajte vi vaše otroke v našo sredo. Če ste vi člani naše organizacije, vaša lastna dolžnost je, da to obenem storite. Zakaj? Če ima Družba sv. Družine vas zavarovane, zakaj ji ne date tudi tiste prilike, da bi imela vaše otroke!

Očetje in matere, ki še ne spadata k naši organizaciji, vam pa prav na srce polagam za vašo mladino. Mogoče vi imate zadosti zavarovalnine, to pa ne pomeni, da vi ne morate dati vaše mladine v našo sredo. Gotovo da in bodo ravno tako z veseljem sprejeti. Zagotavljam pa vam to-le: Da vam ne bo žal, če to storite.

Kakor je meni znano, znano je vam, da naša mladina je dandanes v večji nevarnosti kot smo bili mi, ko smo mi rasli gor. Zatorej mi moramo biti bolj pripravljeni, kar se tiče zavarovalnine, ko so morali biti naši starši.

Predragi moji, kaj ni to resnica, ko se domislimo vseh teh stvari? O, in kako! Naši starši so skrbeli za nas, mi moramo skrbeti pa za naše otroke!

Z bratskim pozdravom ostanem Vaš uđani za napredek D.S.D.
Frank J. Wedic, gl. tajnik.

Veseli božični prazniki so že pred durmi. In ker mi je nemogoče vsakemu posameznemu izreči moje veselo voščilo, zatorej vzamem to priliko skozi naše glasilo, "Amer. Slovenec", da vam vsem skupaj iz dna mojega srca voščim vesele božične praznike in srečno, zdravo in veselo novo leto!
DRUŽBA SV. DRUŽINE VAS KLIČE! ALI JO SLIŠITE?!

Društvene vesti in naznanila.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE ŠT. 6 D.S.D.

Waukegan, Ill.

Sobratje in sestre! Vesel in zadovoljen sem bil, ko je to društvo imelo svojo letno sejo dne 1. decembra. Celi društveni odbor je bil zadovoljen, ker se je seja v tako lepem redu in miru vršila. Člani in članice so se tudi v lepem številu udeležili te seje ter pokazali, da sodelujejo z odborom za uspeh in napredek tega društva.

Novo izvoljeni odbor za leto 1930 je bil izvoljen v kratkem času. Enoglasno so bili izvoljeni vsi stari uradniki. Torej odbor za prihodnje leto je sledeči: Frank Osenek, predsednik; John Gerčar, podpredsednik; Joseph L. Drasler Jr., tajnik; Joseph Drasler Sr., blaginik; in Frances Gerčar, zapisnikar.

Kakor zadnje leto se bodo seje vršile tudi za naprej v šolski dvorani vsako prvo nedeljo v mesecu ob eni uri popoldan.

Ker sem se ravno pripravil to napisati, hočem še nekaj reči, ako se vidimo ali ne. Celi društveni odbor od društva sv. Družine št. 6 v Waukeganu, želi članom in članicam vesele in zadovoljne božične praznike, da bi jih vsi še mnogo let dočakali. To želim ne samo svojemu društvu, ampak tudi vsem drugim društvom in njihovem članstvu naše dišne Družbe sv. Družine! Veliko uspeha, sreče in zadovoljstva v novem letu 1930!

S sobratiskim pozdravom,
Jos. L. Drasler Jr., tajnik.

IZ URADA DRUŠTVA SV. TEREZIJE ŠT. 17 D.S.D.

Ottawa, Ill.

Beli sneg je že parkrat pokrnil mater zemljo. Zima je tukaj. Leto 1929 je že pri svojem koncu, le še par dni in šlo bo v večnost, kakor prejšnja. Treba se bo torej pripraviti za prihod novega leta 1930, posebno še na društvenem polju. Zato imajo društva v decembru svoje letne glavne seje, da delajo načrte za prihodnje leto. Izvolijo si odbor, da delajo potem za društva v novem letu.

Tako se bo vršila glavna letna seja tudi našega društva sv. Terezije št. 17 DSD. in sicer 15. decembra popoldan ob 2. uri v M. Bajukovi dvorani. Zato tem potom pozivljam vse, ne samo nekatere, ampak vse članice, samo tiste na bolniški listi so izvzete. Ker pa bolnih nimamo razven ene, in to je Mrs. Katarina Lenae, pri kateri se je gospa Štoklja ustavila in ji pustila lepega fantka, zato pričakujemo vse na sejo. Seja bo zelo pomenljiva in gotovo se bo vsaka članica odzvala, da bomo tako v skupnem sporazumu in skupnosti storile kar največ mogoče dobrega v korist našega društva. Kakor se bo napravilo na glavni seji, kakoršen program bomo začrtale, kakor se bodo nekatere točke pravil preuredile, to bo veljalo potem za celo leto. Zato ne recite: brez mene bodo že naredili. Ne! Ako bi vsaka tako rekla, potem bi ne bilo nobenega zanimanja za društvo. Sestre, zapišite si dan

in uro in pridite vse od prve do zadnje. Seja je velike važnosti. Volile bomo odbor za l. 1930, katerega si bote izvolile, da bo delal za vas, dajal nasvete in vodil društvene zadeve. Ako vam katera sedaj ni po volji, na glavni seji boste imele pravico si izvoliti drugo. Obenem upam tudi, da bo vsaka storila svojo dolžnost in poravnala dolg do prihodnje seje, da bo mogoče lepo urediti letne račune koncem meseca. Na svidenje toraj dne 15. dec. 1929, v nedeljo popoldne ob 2. uri v Bajukovi dvorani. S sesterskim pozdravom,
Josephine Bradish, tajnica.

POZIV NA DRUŠTVENO SEJO!

Ottawa, Ill.

Te skromne vrstice so namenjene članicam društva sv. Terezije št. 17 DSD. Mesec decembar je tukaj in z njim naša letna seja. V dolžnost si štejem, da vas na to opozorim. Gotovo, da vas je nekaj, ki se nič kaj rade ne udeležite društvenih sej. Ne morem si misliti, čemu to rade opušate. — Društvo je vendar vaša last. Ustanovilo se je za vašo korist, pa tako radi pozabite na seje. Koliko koristnega bi se lahko storilo za društvo, če bi bilo več zanimanja od strani članic. Na seji pride kaka važna zadeva za rešiti in seveda tri ali štiri ne morejo same vsega storiti, druge pa doma godrnjajo, da to in ono ni pravilno. Toda temu ste krive ve same, ker ne pridete na sejo in tako ne veste za društveno poslovanje. Večkrat se pripeti, da kaka dobra ideja od strani uradnic propade, ker ni dovolj močna in nima dovolj podpore ali pa pridejo na površje nasprotstva. Morda celo napačna ideja. Seveda po sodbi članice

so krive le uradnice, ker tako le pustijo, tako in približno godrnjajo one, ki so doma. V resnici pa so same krive, ker ne pridejo na sejo. Ker je mesec december za društvo najbolj važen, ste prošene, da za gotovo vse pridete na sejo dne 15. decembra in si izberete uradnice za bodoče leto. Slovenski pregovor pravi, da nova metla bolje pometa kot pa stara. Zatorej upam, da ne bomo nobena pozabila dne 15. dec. v navadnem prostoru.
Sedaj pa pozdravi!

Katarina Bajuk, preds.

Kako naj drugi tebi zaupa-
jo, ko ti drugim ne zaupaš?

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za premog — drva in prevajanje polnštva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: ROOSEVELT 2221.

Louis Stritar

2016 W. 21st Place, Chicago, Ill.

Tel. v uradu Crawford 2893

Tel. na domu Rockwell 2816

DR. ANDREW FURLAN

SLOV. ZOBOZDRAVNIK

URAD:

OGDEN AVE. BANK BLDG.

soba št. 204

Vogal Crawford in 3959
Ogden Ave., Chicago, Ill.

Uradije: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. pop. in od 6 do 9 zvečer. Ob sredah od 9 do 12 dop.

NAZNANILO.

Naznanjam rojakom in rojakinjam, da sem zopet začel delati DOMAČE SUHE KLOBASE. Kdor jih želi, jih lahko dobi vsaki dan pri

Joseph Horvat,

745 Summit St., Joliet, Ill.

(2967)

— THE —

Will County National Bank

OF JOLIET, ILLINOIS.

Prejema raznovrstne denarne vloge, ter pošilja denar na vse dele sveta.

Kapital in preostanek
\$300,000.00

C. E. WILSON, predsednik

RADIO PREDAVANJE O IZSELJEVANJU

Predaval Rev. K. Zakrajšek, bivši slov. misijonar v Ameriki.

(Dalje.)

O skrbi in varstvu naših izseljencev med potjo v tujino je sedaj dobro preskrbljeno. Tu je sedaj malo dela za družbo. Vse parobrodne linije so lepo uredile potom svojih agentov za popolno varnost vseh izseljencev do parnika in na parniku. Vse vlade skrbijo za to. Veliko so dosegle številne in mogočne mednarodne izseljeniške družbe in organizacije, tako družba sv. Rafaela, katere oddelek je naša slovenska družba. Veliko je storilo za varstvo potujočih deklet mednarodno društvo "Mädchenschutz-Verein", katerega vrhovna predsednica pride jutri ali v petek k nam v Ljubljano in kateri kliče mo že naprej naš iskreni dobro došla.

Pred leti je bilo strašno, kako se je ubog izseljenec izko-

seljenci potrebovali pomoči in posredovanja pri ameriških naseljeniških oblastih na takozvanem Kastelgardnu ali Ellis Islandu, kjer so uradi ameriške izseljeniške komisije. Sedaj, ko so zaprta vrata Združenih držav, tega ni več treba. V kanadskih lukah je ustanovljena močna organizacija Catholic Immigrant Aid Society, Katoliško društvo za pomoč izseljencem, ki ima jako lepo urejeno svoje delovanje. Edino v južni Ameriki, v Braziliji in Argentini, še ni ničesar urejenega. Tam bo še treba poskrbeti za varnost in pomoč novodošlih naših izseljencev. To vprašanje se pa ne bo dalo preje pričeti, dokler se ne bo našel kak slovenski duhovnik, ki bi hotel iti v Argentino med naše ljudi kot njihov izseljeniški misijonar.

Varstvo naših izseljencev in skrb zanje je nadaljna naloga družbe sv. Rafaela in sicer tako v gospodarskem, kakor v

narodnem in verskem oziru. Glede naših izseljencev, bivajočih v tujini, se je dosedaj reklo tu doma: Tujina naj zanje skrbi.

Vendar treba pomisliti, kaj je tujina, da je to samo neusmiljena mačeha, trda in neusmiljena, da sprejema izseljence samo s tem namenom, da iztisne kolikor mogoče pчени iz njih vse življenjske sile in se ž njimi okoristi pred vsem gospodarsko. Da za to ne bo skrbela za naseljenca gospodarsko, ne narodno in ne versko, je jasno.

Gospodarsko zanje ne bo skrbela, da bi jim pomagala do sreče in blagostanja, ker jih je sprejela samo tako, kar ne bo našel kak slovenski duhovnik, ki bi hotel iti v Argentino med naše ljudi kot njihov izseljeniški misijonar.

najboljši material, samo zdrave, krepke, čile in močne delavske moči. Zato tako strogo zdravniške preiskave izseljencev predno dōbe dovoljenje kake države, da se v nji naselijo.

Kako naj ima tujina kaj srca za take človeške stroje? Kako naj jih varuje pred izkoriščevanjem, ožemanjem in golufanjem. Spominjam se, ko sem obiskoval slovenske koloniste po pragozdovih države West Virginije v Združenih državah. Tam sem našel na tisoče naših ljudi po teh gozdovih, po sto ali dvesto kilometrov oddaljenih od vsakega mesta ali vasi. To so bili takrat še pravi sužnji. Vse, kar so potrebovali, so morali kupiti pri kompaniji, ki jim je kar od plače odtrgavala za hrano, za stanovanje in za vse, kar so med tednom potrebovali. Da se je tam točila tudi pijača vsake vrste, je jasno. Tako se je zgodilo, da je izseljenec celi

teden delal, v soboto pa ne sam, da ni nič dobil od svoje plače, temveč so mu povedali, da je še on dolžan kompaniji toliko in toliko. Našel sem jih, ki so bili po pet ali še več let tam, pa niso imeli kaj obleči, da bi bili za med ljudi.

Sedaj je glede tega veliko boljše. Države same skrbijo za to, da sklepajo delavske pogodbe z državami, v katere gredo naši ljudje. Vendar pa tu država ne zmore vsega. Ta treba privatnih družb, ki delajo s srcem za izseljenca, do katerih imajo izseljenci tudi zaupanje, da se nanje obračajo in jo poprosijo pomoči in varstva. Koliko se da glede gnotne pomoči izseljencev doseči iz domovine, to smo jasno videli mi tu v Ljubljani pri naši družbi preteklo leto, ko smo složno delovali skupaj z oblastnim izseljeniškim uradom bivšega našega oblastnega odbora. — Koliko smo mogli pomagati tu, di glede zapušinskih in poskodniških zadev naših izse-

ljencev v tujini in domačim tu doma, kažejo številni slučaji, katere smo ugodno rešili zanje. Upam, da bo sedaj banočina ohranila to prepotrebno pisarno tako, kakoršna je, in v tako spretnih rokah, kakor je sedaj, kjer deluje s tolikim zanimanjem, marljivostjo in pa tudi s srcem naš ljubljanski izseljeniški nadzornik gospod Fink. Ako bi se to delo nadaljevalo nekoliko let, kakor se je vršilo do sedaj, morda s še večjo finančno podporo in žrtvami od strani oblasti in naroda, dosegli se bodo krasni uspehi. Neizmerna škoda za naše izseljence v tujini, še bolj za naše ljudi tu doma, ki imajo svoje izseljence v tujini, bi pa bilo, ako bi se ta urad uknil. Stotisoče dolarjev odškodnine ponesrečenim izseljencem in zapuščine domačim tu doma se bo izgubilo, ako se to zgodi. — Posebno veliko in važno pa je delo družbe sv. Rafaela za versko skrb naših izseljencev. (Dalje prih.)

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Sam pa je ostal bister. "Jim", reče hitro, "moramo s ceste vsrhan ali pa nas bodo s temi vražjimi puščicami postrelili. Ako se skrijemo zadaj za skale, jim bomo lahko posvetili s svojimi pištolami, če se nam približajo."

"Poskusimo!" odgovori Jim; Gregu pomagajo na noge, pa se umaknejo zadaj za skale. Kakor hitro so to storili, so pa tudi Indijanci nehali streljati.

Sam oprezno pošklji izza neke skale in pravi zaničljivo: "Oho, že vedo, kam pes tako moli. Umikajo se!"

Tako je tudi bilo. Indijanci so se umaknili in vlekli svoja jetnika seboj.

Greg pa je kar besnel in tovariše rotal: "Pustite me, naj grem! Moram očku pomagati!"

Ta trenotek pa se naenkrat oglasi tam doli grom silnega streljanja. Sam skoči na neko skalo. "Nekdo na Indijance strelja!" krikuje presunljivo in tako razburjen, kakor ga Jim doslej še ni videl.

"Kdo pa?" vpraša Jim.

"Ne morem videti. Gotovo je Upton in njegovi tovariši."

Jim spleza k Samu. Slišati je bilo, kakor da deluje pol tucata pušk. Streljanje pa je bilo izvrstno, kajti skoraj vsaka krogla je zadela in Bakairi so se prekucavali kakor koze (keglji).

"Bravo!" vika Jim, prav tako navdušen kot Sam. "Le dajte jim! Glej, Sam, sapa jim je zmanjkalo. Že bežijo!"

"Očka — ali je očka rešen?" strahoma vpraša sedaj Greg.

"Rešen je," mu pove Jim. "Indijanci so ga pustili. Lopovi bežijo kot zajci."

Greg se mukoma spravi na noge in začne opotekaje se teči dol po pobočju. Ostali mu sledijo, Bakairi, kolikor je ostalo živih, so res, kakor je povedal Jim, bežali kot zajci.

Fantje so bili tako hitro na vznožju, da bi hitreje sploh ne mogli priti in Greg plane naravnost k očetu. Bil je zvezan na rokah in nogah in se ni mogel ganiti. Greg se za nobeno drugo reč ne zmeni, ampak prileti do njega, zdrkne na kolena in začne rezati vezi, Jim pa stori isto pri Andyju.

"Joj, kako sem vesel, da vas zopet vidim, Jim!" reče Andy. "Mislim, že dva sva to pot izgubljena. Kdo pa je streljal?"

"Alan Upton," odgovori Jim; prav tedaj pa pade nanju neka senca in rezek glas izpregovori:

"Meni ni tako ime pa tudi prav nič ne verjamem, da bi znal Upton tako streljati. Cele tedne sem se trudil, da sem svoje ljudi izuril."

Jim se ozre kvišku in si gleda iz oči v oči s — Stephenom Gadsdenom.

65. Gadsden se sklicuje za hvaležnost.

Jim je kar buljil vanj. Bil je tako zelo presenečen, da ni mogel govoriti.

Gadsden pa se nasmehne s svojim trdim smehom in pravi: "Čudiš se seveda, kako pridem semkaj, kaj bi se ne! Bila je pa za vas presneto velika sreča, da sem prišel."

"Res," mu pritrdi Jim, ki si je opomogel.

"Dolžni smo vam neizmerno zahvalo."

Profesor stopi na noge. Bil je pretresen a ne ranjen. "Res smo vam jako hvaležni, Mr. Gadsden, reče uljudno. "Na noben način se ne bi mogli rešiti, ako ne bi vi prišli pravčasno na pomoč in ne bi tako izvrstno streljali. To je bila toliko večja ljubeznivost od vas, ker sva pri tej ekspediciji tekmeča, zato se vam vsi zahvaljujemo."

Gadsden se zopet nasmehne, pa smeh je ostal samo na ustnicah. "Potem boste pa brez dvoma svojo hvaležnost radi tudi dokazali," reše suhoparno.

Profesorja so te besede jako presenetile, vendar pa hitro odgovori: "Seveda bom vesel, ako bom mogel to storiti. Ako vam moremo postreči s hrano ali drugimi zalagami, vam je na razpolago vse, kar imamo."

Gadsden zmaje z glavo in odgovori. "Streljiva imamo v izobilju in dokler imamo patrone, si lahko živeža nastrelimo. Ima pa vi še nekaj, česar mi ni nimamo, namreč skrivnost, kako priti v dolino, kjer leži Hulak. Prepričan sem, da mi zdaj tega pojasnila ne boste odrekli."

Profesor pa kar obstane in molči in Jimu je bilo jasno, da ga je ta zahteva osupnila in zmedla.

Gadsden pa se hripavo zasmehuje in pravi zasmehljivo: "Saj se mi je zdelo, da bo vaša hvaležnost imela omejeno zavezo!"

Profesorja Thorolda pa oblije vroča rdečica.

"Motite se, gospod! Dolgujem vam življenje in kolikor se mene tiče, sem neomejeno pripravljen storiti vse, da vam povrnem. Toda v tem slučaju se zadeva ne tiče le mene, ampak tudi drugih. Vi niste prišli semkaj iz znanstvenih namenov kakor mi."

"To je res," ga prekine Gadsden. "Zato sem tu, da kaj dobim."

"Kako naj torej prevzamem odgovornost, ako bi vas in vaše ljudi spustil nad to ubogo ljudstvo?" vpraša profesor nejevoljno.

"Dam vam svojo besedo, da ne bom nikogar izmed teh dragocenih ljudi ranil ali strahoval," reče Gadsden. "Vem pa, da imajo zlata več, nego ga morejo porabiti. Zato zahtevam le, da mi dajo tega blaga toliko, kolikor ga morem nesti. Ko ga dobim potem odidem, vi pa lahko ostanete, dokler hočete in narod znanstveno raziskujete."

Profesor je še vedno omahoval, zato pa spregovori Andy, ki je ves razgovor poslušal, in reče: "Pravim, gospod profesor, to bomo že morali storiti, posebn, ker nam je Mr. Gadsden dal besedo, da ne bo delal v dolini nobene zgage."

"Lahko bi bil tudi tat," pravi Gadsden mrko, "toda celo moj najhujši sovražnik mi ne more reči, da sem lažnik!"

"No, dobro, Mr. Gadsden," pravi profesor uljudno. "Šli bomo skupaj v dolino."

Ko so se torej spet napotili navkreber, pride Sam k Jimu in zagodnja: "Čudno pot nastopamo. Radoveden pa sem, kako da ni lopov za nami zaostal."

(Dalje prih.)

VELIKA PRIREDITEV
V CHICAGI

V NEDELJO, 15. DEC. 1929

— bo —

V ŠOLSKI DVORANI, LINCOLN & 22nd STS.

vpriporil

Dramatični klub "Ilirija"

velezanimivo igro v petih dejanjih,

"POŽIGALČEVA HČI"

OSEBE:

Vrabc, kmečki godec, poizigalec	Mr. Anton Krapenc
Režika, njegova hči, v Ljubljani v službi	Miss Mary Koporc
Metka, njene sestre	Miss Mildred Kukman
Nežka, njene sestre	Miss Bernice Fajfar
Vdova, Potokarica	Miss Brigita Špenko
Tone, njen sin, krojaški pomočnik	Mr. John Stojc
Neža Leskovčeva, sestra poizigalca, bogata platnarica	Miss Ana Ribič
Grive, njena sestra	Mr. Frank Grad
Kosmač, njena sestra	Mr. John Kržičnik
Martin Sekac, mlad mesar	Mr. Peter Vidmar
Urška, njegova sestra	Miss Ana Koporc
Škrjanc, konjar	Mr. Steve Fojs
Stari Primož, grobokop	Mr. Mike Kobal
Janez Vrnc, njegov sin, naseljenik iz Amerike	Mr. Jos. Fajfar
Peter, mlad Indijane	Mr. Frank Koporc
Katra, dekla pri Leskovčevih	Miss Antonia Kepec
Gorišnik, mestni komisar	Mr. John Gottlieb
Kamensek, pisar	Mr. Silvester Hrastar
Jablanc, uradnik krvave sodnije	Mr. John Kržičnik
Pazič, uradnik krvave sodnije	Mr. Peter Vidmar

Igra je vzeta iz kmetijskega življenja, in v njej se vrste drug za drugim nad vse napeti prizori, veseli in žalostni. Dala vam bo prilike za prisrčen smeh, a dostikrat vam bo privabila v oči tudi solzo ginjenja.

Pričetek igre TOČNO ob 8. uri zvečer.

VSTOPNINA ZA ODRASLE 50c, ZA OTROKE 25c.

K obilni udeležbi vabi vse rojake D. K. "ILIRIJA".

: BLIZU ALI DALEČ :

Vedno ste tako blizu nas, kakor je blizu vaš telefon. — V slučaju nesreče in nezdgod pokličite nas in takoj bomo na licu mesta. Naša postrežba pri pogrebih točna, naše cene zmerne in zadovoljive. Na razpolago smo narodu noč in dan. Prevažamo mrlice v vse kraje mesta in okolice.

JACOB B. SUERTH
POGREBNIK

VERN. D. SUERTH, postrežnica.

Najboljši pogrebniški zavod na zapadni strani mesta Chicago.

2042 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Phones: Canal 0742-0743.

AUTOMOBILI

na razpolago za vse slučaje, pogrebe, krste in poroke. Pokličite me na telefon: Canal 5889.

Andrew Glavach

POGREBNIŠKI VAJENEC IN POMOČNIK.

2210 So. Robey St., Chicago, Ill.

Prihranite nekaj svojega zaslužka

vsak plačalni dan in uložite ga v našo varno in zanesljivo banko. Začuden bodete kako hitro vaši prihranki rastejo in vrhu tega vam plačamo mi po 3% obresti dvakrat v letu ter iste prištejemo h glavnici. Ulagate lahko v našo banko prav tako zanesljivo kjerkoli živite širom države, kakor če bi vi živeli v našem mestu. Pišite nam za pojasnilo in dobite odgovor v svojem jeziku.

Ako držite denar doma, izpostavljen je raznim nevarnostim, kot tatovom in ognju in dostikrat ga še potrošite brez potrebe. Če ga imate pa na naši moči in zanesljivi banki, je denar vedno na varnem mestu; vendar se ga lahko dvigne ali celoma ali celoma kot ga kdo potrebuje.

Naša banka ima nad \$740,000 kapitala in rezervnega sklada, kar je znak varnosti za vaš denar.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO & CLINTON STS., JOLIET, ILLINOIS.

WM. REDMOND, predsednik. CHAS. G. PIERCE, kasir.

JOSEPH DUNDA, pomožni kasir.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Misijonarji - pijonirji.

Da bi bili misijonarji pijonirji, te časti se misijonarjem noče priznati, kakor je razvidno iz neke kontroverze radi misijonarja Marquette v nekem čitaškem časopisu. Še več. Misijonarji so bili baje samole nekaki podrepani onih "pijonirjev", ki so prišli tik za misijonarji, ker baje je misijonar sicer divjake krstil, toraj reševal njih duše, obenem pa jih je menda nekako gnal prav v žrelo teh — pijonirjev, ki so divjake okradli za zemljo, ga zadržali v "ognjeni vodi", namenoma mu prodajali z bakcili nasičene odeje ... In pri vsem tem "delu" pijonirjev bi bil sodeloval tudi — misijonar kot priganjač. Pri takem naziranj in pojmovanju misijonskega delovanja je pač naravno, da se je g. Molek spravi tudi na naše slovenske misijonarje in hotel njih spomin vsaj omalovaževati pred zgodo-

vinovino, ki je dozdaj kazala te može v luči, da je bila slovenska javnost ponosna na svoje slovenske misijonarje. Ni treba opetovano poudariti, da tako pisarjenje baje dejstvom naravnost v obraz. "Dela" pijonirjev (?), ki so sledili misijonarjem za petami, nočem zanikati, in, žal, ga ne morem, ker sloni na zgodovinskih dejstvih, predvsem v okviru teritorija Zedinjenih držav, in tvori pravi madež ameriške požrešnosti in krutosti, a poizkus, da se spravlja delo misijonarjev v zvezo s temi — pijonirji, in se jim pripisuje naravnost nekaka pomoč pri tem — moreniju divjakov, to enako baje zgodovini v obraz.

Delo prav vsakega misijonarja in povsod je res le reševanje duš, pridobivanje privržencev za kraljestvo božje. To stoji, in naj se kdo tudi posmejuje temu — reševanju.

Kjer razmere kažejo in so podana sredstva, gre z reševanjem duš tudi delo za gmetno dviganje divjakov. Naj g. Molek, ako mu je za resnico, vzame v roke životo našega misijonarja Pirca, in naj tam čita, kako se je Pirc trudil, da bi dvignil tudi gmetno svoje spreobrnjenice. To delo pa ni ravno v namenu misijonskega delovanja.

Ako so sledili, in sledijo še danes misijonarju razni — pijonirji, ki — ubijajo, kradejo, morijo, goljufajo, zaslužujejo, je na tem misijonar nedolžni, ker on jih ne kliče, niti jim ne more zabraniti prihoda. Zgodovina misijonov pokazuje prav žalostno sliko, da so ti — pijonirji v več deželah vse misijonsko delo naravnost uničili. Ni treba pokazovati na Japonsko, Kitajsko, ko je tam misijonaril sv. Franc Ksaver, prav Zedinjene države imajo gradiva v izobilju in morda še več sosednja Mehika.

Imamo postene pisatelje, ki priznavajo delo misijonarjev, kakor to delo zasluži. V Kaliforniji prenavljajo razvaline starih misijonov in jih skušajo ohraniti razpada, da se ohrani tudi spomin na delo dotičnih misijonarjev, ki ni bilo samole delo pri dušah, temveč malo več, kakor pač celo razvaline spričujejo.

Ravno v oktoberski številki lista "Touring Topics" je razprava: "The last mission." — Spis je nad vse poučljiv, obenem pa tudi nepristranski in odkrit. Izredno dobro kaže delo misijonarjev tudi na gmetnem dviganju divjakov, obenem pa kaže tudi "delo" onih, ki so — prežali na delo in na predek misijonarjev, in pomejeje s pomočjo španske karmile — želj, kjer niso sejali,

podomače pač — kradli.

Ako je g. Moleku za resnico, in ni mu samole na tem, da papiga nekaj o misijonarjih, tudi slovenskih naših misijonarjih, po kakem čitaškem judovskem — pijonirju (?), naj se obrne na G. J. Z. Lista v Universal City, Cal., ker g. List je zelo izobražen in uljuden mož in mu bo z veseljem postregel z dotično številko imenovanega lista. Morda zadobi malo drugačne pojme o pijonirjih - misijonarjih in o pijonirjih-tatovih.

* * *

Če bo le časa dosti ...

In zopet je odprl Mussolini svoja usta. Ob obletnici premirja in pred invalidi je Mussolini povedal, da bo še vojna, in Italija mora biti pripravljena, in če bo on vodil Italijo v prihodnji vojni, bo dal postreliti vse pacifiste. In hlače so se morale tresti.

Italijane je treba kot vojake poznati. Oficirji nekaj pomenijo, prostaki pa so ... tako se glasi sodba vseh vojakov, ki so imeli laške vojake pred seboj. Vojna gor ali dol. Ako pride do kake vojne in Italijani grejo sami pred tega ali drugega nasprotnika, bajgali, tako bodo leteli, da ne bo časa za kako streljanje pacifistov, ker bo že vse postreljeno nekam ...

* * *

Damo in vzamemo.

Tako je bilo že od pamtiveka pri mogočnejih tega sveta. Čemu bi ne bilo tako tudi pri rdečih mogočnejih sedanje Rusije?

Z veliko gesto so velikodušni sovjeti odkazali znanemu ruskemu učenjaku v Leningradu vsoto sto tisoč rubljev, ne morda njemu, to bi ne bilo za komunistična načela, ko bi učenjaku-starčku kaj dali, vsoto so dali za znanstvena raziskavanja, da ima starček priliko se še ubijati, ako se morda noče ubiti. Damo toraj in damo.

Ampak tudi vzamemo, in to tedaj, ko nam kdo ne služi s pravo pasjo udanostjo in ponižnostjo. Kje se ta pasja udanost pričenja in kje konča, to vejo pač le sami sovjeti, in ker le oni vejo, so 165 vseučilišnim profesorjem obesili koš kruha ne samo visoko, skorod profesorje so obesili s praznim košem vred. Veter proti tem profesorjem je zapihal iz tabora brezbožnikov, in ti vih-tijo knuto zdaj tudi nad "vladajočimi", in "vlada" je vzela profesorjem kruh, obenem pa jim je tudi prepovedala vsako drugo delo in enako, da se ne smejo izseliti. Kaj tem profesorjem preostaja? Ali jim je vlada poslala tudi kak recept, kako se od golega zraka živi?

Morda pa je bila ta visoka rdeča vlada, ker visoke glave so včasih tudi zelo milostne, tako vladarsko milostna in skrbna, da je tem profesorjem poslala tudi — štrik? Ker damo in jeraljemo, damo lahko tudi — štrik. O kakih štrikih se ničesar ne poroča, pač pa ta vlada daje — svinec raznim kulakom, ako ne stoji gabtaht.

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

ŽRTVOVATI MORA 2 AKRA
Prodaj malo hišo, skalnata podlaga, dobra voda, pripravno za rediti kokoši ali saditi zelenjavo. Leži ob Burlington R. R., 45 minut vožnje v mesto; v bližini prodajalne, šole in cerkve. Samo \$300 v gotovini, \$30 na mesec. E. D. Bagby, 126 Burlington St., Westmont, Ills.

(2992)

"Najboljše delo za manj denarja"

Nobenega izgovora
za slabe zobe.

Časi o bolečinah pri zdravljenju in popravljanju zob so minuli, pa tudi stroški za dentistovo delo so tako malenkostni, da bi ne smeli delati zapreke. Tudi ako imate le en zob, ali več, ki so pokazani, ne odlašajte, da bodo še slabši. Pridite takoj jutri in zavarujte si svoje splošno zdravje z zdravimi zobmi.

C. V. McKinley, D. D. S.

naslednik Burrows zobozdravnika

D'Arcy poslopje, 2. nadstropje -1- števil. sobe 204

Phone: 4854

CHICAGO IN VAN BUREN STREETS

JOLIET, ILL.

Preiskava in ocena

BREZPLAČNO

ženska postrežnica

Odprto: od 9.
zjutraj do 8
zvečer.

od 10. zjutraj do
12. opoldne.
V nedeljo